

V Bruseli 5. septembra 2022
(OR. en)

12012/22

ENER 415

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Možné núdzové opatrenia na zmiernenie vysokých cien energie – výmena názorov

Na účely mimoriadneho zasadnutia Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku, ktoré sa uskutoční 9. septembra 2022, zasielame delegáciám v prílohe podkladový dokument predsedníctva na tému uvedenú v predmete.

Možné núdzové opatrenia na zmiernenie vysokých cien energie

Podkladový dokument predsedníctva

Úvod a kontext

Rastúce ceny energie a extrémna volatilita spôsobená neustálym znižovaním dodávok z Ruska vrátane nedávneho úplného prerušenia prevádzky plynovodu Nord Stream 1 na neurčité obdobie a nevyprovokovaná invázia na Ukrajinu diktujú smerovanie na trhoch, najmä na trhu s plynom. Vysoké ceny energie a volatilita prispievajú k rastúcej inflácii a majú závažný vplyv na všetky podniky a spotrebiteľov, nie len výlučne na najzraniteľnejších, energeticky chudobných, ale čoraz viac aj na domácnosti so strednými príjmami. Navyše kapacity na výrobu elektrickej energie v EÚ sú výrazne nižšie ako zvyčajne, okrem iného najmä v dôsledku nedostatočnej výroby jadrovej energie v niektorých členských štátoch, poklesu výroby elektriny s využitím vodnej energie v Európe, nízkeho vodného stavu Rýna a iných riek, ktorý ovplyvňuje prepravu uhlia, a nepriaznivých veterných podmienok. Nedostatočná výroba energie z týchto zdrojov posilňuje dopyt po plyne.

V takejto situácii je veľmi dôležité zhodnotiť vývoj na trhu a určiť možné opatrenia na riešenie vysokých cien elektrickej energie spôsobených vysokými cenami plynu. V nadväznosti na súbor nástrojov Komisie z októbra 2021 a na základe plánu REPowerEU, ktorý bol uverejnený v máji, už členské štáty prijali rôzne opatrenia na nápravu vplyvov na vnútroštátnej úrovni, keďže sa však situácia na trhu zhoršuje, sociálni partneri vyzývajú na urýchlené zavedenie riešení na úrovni EÚ, ktoré by zmiernili negatívne vplyvy na európske trhy. Je jasné, že nadchádzajúca vykurovacia sezóna bude testom odolnosti trhu EÚ s energiou.

Najnovšie sa v oblasti obchodovania s elektrinou objavili problémy s likviditou, čo predstavuje novú výzvu pre vnútorný trh EÚ a vyvíja tlak na hedžingové pozície účastníkov trhu. Denné cenové výkyvy niekedy viedli k výraznému zvýšeniu maržových požiadaviek v prípade futures. Spôsobuje to, že pre čoraz väčší počet spoločností je takmer nemožné udržať si svoje hedžingové pozície otvorené, čo vedie k ich stiahnutiu sa z termínovaných trhov. Nižšie úrovne účasti na termínovaných trhoch znižujú likviditu na týchto trhoch a následne v rámci cyklickej negatívnej spätnej väzby zvyšujú volatilitu cien.

Členské štáty s cieľom riešiť uvedené problémy zaviedli rôzne vnútroštátne opatrenia. V snahe ďalej riešiť výzvy na úrovni EÚ možno zvážiť tieto možnosti:

Zvažované možnosti

A) Oddelenie ceny plynu od ceny elektriny/obmedzenie vplyvu ceny plynu na cenu elektriny

- dočasné zastropovanie ceny plynu používaného na výrobu elektrickej energie;
- dočasné zastropovanie ceny dovážaného plynu z konkrétnych jurisdikcií;
- dočasné vylúčenie výroby elektrickej energie z plynu z prednostného poradia a stanovovania cien na trhu s elektrickou energiou.

B) Zvýšenie likvidity na trhu

- okamžitá podpora úverových liniek pre účastníkov trhu, ktorí majú veľmi vysoké výzvy na dodatočné vyrovnanie, vrátane konkrétneho riešenia na európskej úrovni, napríklad prostredníctvom ECB;
- úprava pravidiel obchodovania na energetických burzách, ako napríklad dočasná zmena regulačných požiadaviek na kolaterál pri obchodovaní s elektrinou vrátane prehodnotenia automatických úprav cenových stropov;
- dočasné pozastavenia európskych trhov s derivátmi týkajúcimi sa elektriny; alebo stanovenie konkrétnych cenových pásiem pre obchodovanie s futures.

C) Koordinované opatrenia na zníženie dopytu po elektrickej energii

- opatrenia na zníženie dopytu v sektore elektrickej energie, napríklad podobné koordinovaným opatreniam na zníženie dopytu v sektore plynu, ktoré boli prijaté v júli 2022.

D) Obmedzenie a využívanie príjmov inframarginálnych výrobcov elektrickej energie

- dočasné zníženie príjmov získavaných inframarginálnymi výrobcami a ich využitie na zmiernenie tlaku vysokých cien energie na zákazníkov, pričom veľkoobchodná cena zostane nezmenená.

E) Vplyv systému EU ETS

- posúdenie možností využitia EU ETS pri riešení súčasných vysokých cien elektrickej energie a zabezpečenie toho, aby Rada urýchlene pokročila smerom k dohode o kapitolách REPowerEU v plánoch podpory obnovy a odolnosti vrátane možnosti využitia kvót z trhovej stabilizačnej rezervy.

Pri každej relevantnej budúcej intervencii by sa mali dodržiavať tieto základné zásady energetickej politiky EÚ a súvisiace ciele:

- na európskej úrovni by sa mala zachovať bezpečnosť dodávok elektrickej energie a plynu;
- vnútorný trh s energiou a súvisiace prínosy by sa mali zachovať;
- opatrenia by nemali viesť k zvýšeniu spotreby plynu, ani by nemali ohroziť úsilie o zníženie spotreby plynu v Európe;
- reakcia by mala byť jednoducho vykonateľná a koordinovaná v celej EÚ;
- opatrenia by mali zmierniť vplyv na účty zákazníkov za energiu;
- súlad s cieľmi a vykonávaním Európskej zelenej dohody.

Uvedené možnosti núdzových opatrení by mali slúžiť ako okamžitá reakcia na súčasnú mimoriadnu situáciu. Mali by sme však pokračovať v diskusii o systémovej modernizácii koncepcie vnútorného trhu s energiou, aby bola v budúcnosti lepšie pripravená na podobné trhové podmienky. Takáto modernizácia sa musí náležite zvážiť, musí vychádzať z dôkladnej analýzy a posúdenia vplyvu a musí sa v nej zohľadniť postupné zavádzanie budúceho dekarbonizovaného trhu s energiou.

Otázky:

- 1. Súhlasíte s tým, že je dôležité, aby sa opatrenia na úrovni EÚ, ktoré má navrhnúť Komisia, prijali včas pred nadchádzajúcou vykurovacou sezónou? Ak áno, ktoré z vyššie uvedených alebo alternatívnych možností by sa mali využiť?*
 - 2. Aké konkrétne nástroje by ste považovali za vhodné na dosiahnutie rýchleho vyriešenia vyššie uvedených problémov?*
-